

(החשבון ממעמד 61)

מוכן לערוך תערוכה ישראלית, בתנאי שאף אחד מהמוציגים לא יגיע ממוסדיו רוקפלר שבמזרח ירושלים. לא היתה זו החלטתו של קיסניגר ואף לא של מקומי בר. הרעיון עלה, ככל הנראה, בראשו של יו"ר מועצת המנהלים של מ"ס, דגלס די לון. איש לא הופתע מהתשובה הישראית לית - ישראל הודיעה שאין היא מוכנה לדון בהצעה כזאת.

בינתיים גבר גל המחאות. מוריס אברם, עורך-דין ניו-יורקי מפורסם, האשים את מ"ס בכך שהוא הצטרף למאמץ "לבטל את חוקיותה של מדינת ישראל". תור-מים נוספים טילפנו למוסדיו והביעו דיי-עה דומה. הווארד רובינסטיין, איש יחסי-ציבור בעל השפעה רבה, הודיע שהוא מבטא את חברותו במוסדיו. כך עשה גם סוכה-המקרקעין ג'ורג' קליין, ורבים אחרים. גלסון בליץ, שהקים במוסדיו קרן להדפסת, שיגר מיכתב, שבו הודיע כי הוא מבטל את תמיכתו. "לא רציתי יותר בשום קשר איתם", אמר ר בליץ.

בתגובה לכך פנה רוזוול גילפטרין, סגן יו"ר המוסדיו ומנהל מיפעלי-התרומות - המסתכם ב-100 מיליון דולר - לנציג הוועדה-היהודי-אמריקאי, ואמר לו שחש מעוניין לשקול מחדש את עמדתו. הוא הסביר שהגיעו אליו קריאות-טלפוניות מ-סוחרים-אמנות ומאנשים אחרים, שרמזו שי מיפעל התרומות עלול להינזק.

מקומבר טוען, לעומת זאת, שהוא לא הוטרד כל-כך מהכעס שהתעורר אלא מדבר מה אחר. "היה זה העצב, הנימה של, איך יכולתם לעשות את זה?" שהטי רידו אותי", הוא אמר. "העיתונים לא תיארו באמת כיצד התפתח כל העניין, פנו אלינו אנשים מכל רחבי-ארצות-הברית, ולא רק ידידים יהודים. בשום-אופן לא יכולנו לעמוד במצב הזה."

תרומה

על-תנאי

עזוב זהו התבררה במישנה תוקף כשטלפן מרטין פרץ לראש-עיריית ניו-יורק, אדוארד קוץ' ושאל אותו, כמה כסף יקבל החט מעיריית ניו-יורק השנה. קוץ' ענה שאין הוא יודע, אך יבדוק. "10.6 מיליון דולר", דיווח מאוחר יותר ראש-העירייה לפרץ.

"האיך חושב שעליך לכתוב מיכתב למר דילון ולציין זאת?" הציע פרץ. המיכתב אכן נשלח, ובו הובאה לחשור מת ליבו של מ"ס העובדה, שהעיר אמורה להעביר 10.6 מיליון דולר כתמיכה למור סיאון, אך שהזמן הינו-גורם מכריע בי-עניין זה.

בסוף אותו שבוע נרתם מ"ס למאמץ מקיף לתקן את הנזק שנגרם. לקנת ביאלקין, שותף במישרד עורכי-הדין ויל-קי פאר וגלאגר ועפיל בליגה למניעת השחצה, נודע שמנהלי מ"ס שוקלים אם לשמר מישלחת לטדי קולק, כמחנות-פיוס כלפי ישראלים. ביאלקין שיכנע את דהי מונטנבלו שאין צורך בנסיעה לירושלים, וש אפשר להסתפק בהתנצלות. במשך כל אותו יום הראשון ישבו דהי מונטנבלו, מקומבר ואשטון הוקינס, היועץ המישפטי של המוסדיו, וניסחו הצהרה. הם התקשו למצוא את המילים המתאימות. דהי-מונטנבלו גרס שיש להזכיר את השפעת השיקולים הביטחוניים על ההחלטות המקורית לבטל את התערוכה. ביאלקין טען שאיש לא יאמין לכך. לדעתו, הדבר שנחזק עכשיו הוא מילים, שיאמרו שהם מצטערים.

ההודיע שנשלחה לקוץ', ופורסמה כמעט מייד, נשאה אופי של כמעט-התנצלות. בי-הודעה אישרו מנהלי מ"ס בתוקף את הרעיון שהחלטות מנהליות ותרבותיות של המוסדיו צריכות להיות חופשיות מכל שיקול פוליטי, והודיעו שהמוסדיו יפעל במהירות להעלאת תערוכה ישראלית. עוד נאמר בהודעה, שאם מסיבה כלשהי לא תתקיים התערוכה של החסון הסטיוטוני, החט יתחיל בכל התהליך מחדש, ויארגן תערוכה ישראלית משלו.

המשבר חלף, הפיוס קרוב, קיסניג' ג'ר מתייחס לפרשה כולה בצורה פיי-לוסופית. "מוסר ההשכל של הסיפור הוא - אל תשלוף עצות מהשרוול, לפני שר-למדת את כל העובדות." הוא אמר. מקומבר, שנחלץ מחלום-בלהות של כל איש יחסי-ציבור, רוצה להביט קדימה. קולק שמח, אחרי שקיבל הודעה שמקומבר וכ-100 מידידי מ"ס יגיעו בקרוב לביקור בישראל.

הצליח להפוך למקור תיקוותם. הוא הש-קע בבית, כאילו היה בן-מישפחה לכל דבר, ושפע עצות. השוטרים במישטרת בתיים חשדו בי-איש המור והתעניינו לדעת מי הוא. אולי הוא חוטף הילדה? ג'קיי התגונן, הסביר לכל מי שהסכים לשמוע שהי-מראה המוזנח שלו נועד רק לשם הס-וואה, כי הוא בעצם עובד עם המישטרה וכבר הצליח לסייע לה בתפיסת, דגים שמינים". הוא עובד תמיד בשקט, כי חשיפתו יכולה לסכן את חייו. "מדובר בהרבה זהב", הוא הסביר בלחש.

ג'קיי ישן שלושה ימים במיטתה של נאווה, כשהוא מחזיק בתמונתה, והבטיח לאם: "אני מתעמק במתשבה, ובכוא היום אגיד לך איפה הילדה. אבל זה יכול לקחת שלושה ימים... שלושה שב-ועות... שלושה חודשים." כל סיפורי ה-מופלאים התבססו על הסיפרה 3 ועל הצבע האדום. שני יסודות אלה הופיעו בכל הסיפורים שהלעיט בהם את המיש-פחה. הוא ביקש שלא ילחצו עליו, כי הוא חייב להיות מרוכז. "במחשבה עמוקה". ג'קיי ניהל את כל ענייני המישפחה באותם ימים. הוא אף ליווה את האח, יוסי, לביתה של שישנה שלום. בעלת הקערה מגיבעת-שמואל, לפניו הציג את עצמו כ"בלש".

רק אחרי משישה ימים נאמר לו להס-תלק מהבית. באותו הרגע החל ג'קיי מגמגם. כשהבין שהמישפחה חדלה לה-אמין בו ניסה לשכנע בצעקות, שכלי-

דומיה השתלטה בחדר. שלושת בניו של בבא-סאלי קיימו התייעצות מהירה. אחד מהם אמר בחומרה: "הנה, גילינו למה האב סובל. הוא נענש כי אינו שר-מר מיצוות!" כל הנוכחים בחדר הינהגו לאות הסכמה. אחד מנושאי הכלים שלף בקבוק מים מאיש-ים. רשם על התווית את שם אמו של הילד והורה, מעשה רופא: "תגיד למרים לבלוע שבע לגימות, שלוש פעי-מים ביום, במשך שלושה ימים ותיראה שבעזרת-השם הילד יחזור, כמו שאמר הרב".

המנצח על התור הורה לבא להיכנס פנימה, ולא איפשר לראובן להיפרד מה-רב המכובד. בעוד ראובן מתמהמה בחדר, כבר החל הרב למלמל לעבר האיש השני. איתו העסק היה תכליתי וקצר. בבא-סאלי הוציא כמה קולות בלתי-מובנים ובנו מיהר לשאול: "הבאת איתך משהו?" ה-איש הבין מה היה עליו להביא. הוא שלף שלושה שטרות - 30 שקל - ויצא מאושר מהבית. "רק באתי לקבל ברכה מהרב", אמר.

המחזה חזר על עצמו. אנשים עברו על פני הצדיק הקדוש, המקופל בכורסתו כמר עט ללא-ניע, כמו בסרט נע. ושלפו עוד ועוד שטרות ולא קשה לנחש שהרב ובני ביתו, היושבים כל היום בבית ועסוקים במימכר ברכות ונחמות, אינם צריכים לדאוג לפרנסה. שכני הרב היו גאים לספר שהאיש המכובד הזה יעבור בקרוב לווילה מפרי-

עמנו שזה מיקרה מסובך, אבל, בעזרת-השם, הילד יחזור עד גיהפסה. העולם הזה הסביר האיציטפיל ממושב עזריקם שהוא מתמחה בעזרה לנשים עק-רות. לדבריו, הוא בודק אותן כדי לברר אם המום באשה או בגבר. אליה עמנו סירב לפרט איך הוא בודק, רק אמר שבין השאר הוא לוקח מהאשה ומהגבר דגימת-שתן, מוסיף לה חומר מסויים. אם כעבור כמה ימים מופיעים תולעים בשתן-האשה - סימן שהיא פורייה.

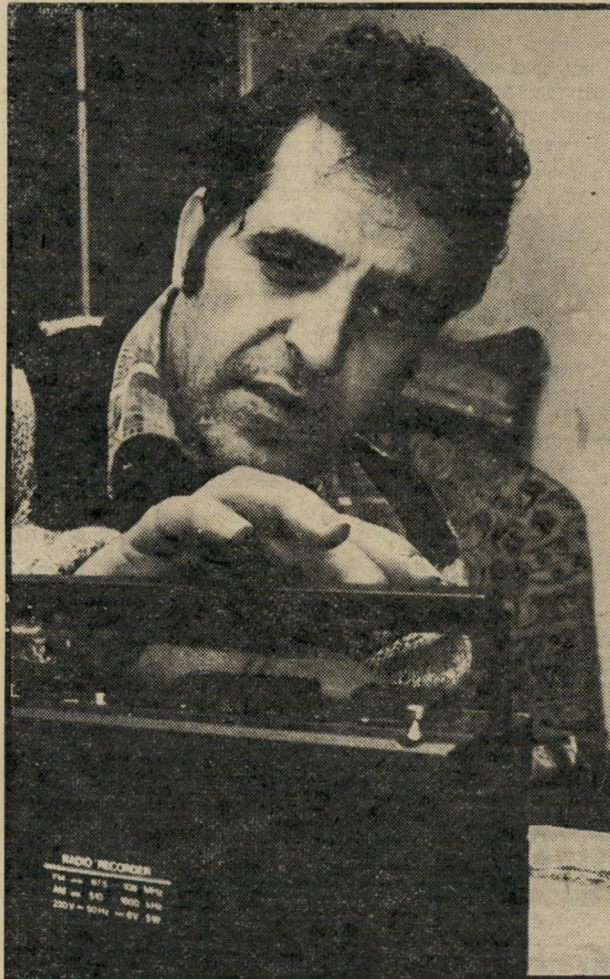
הקדוש

מנתיבות

מ מושב עזריקם פנה כרמלי אל יישוב אחר בדרום - נתיבות. כאן הוא בא - בהשפעת המלצות חמות - אל עושה-נפלאות אחר, הצדיק בבא-סאלי. לפני פתח ביתו של הרב אבוהצירה - דודו של השר העומד היום לדין פלילי - צבאו אותה שעה שטרות אנשים, שהגיעו מכל חלקי הארץ. שם, בכניסה לבית-הדירות, שלטה עוזבה וליכלוך רב. אך המבקרים הרגיעו את ראובן באומרים: "הלום שוכן תמיד בתוך ערימת שחת." ראובן רשם שמו על פיתקה, שכללה כבר 53 שמות.

ראובן סיפר לממתנינים את סיפורו הי-אישי. זה הועבר מייד, דרך החלון, אל בניו של הרב, שמהירו להתעניין איך זה קרה, מתי, בן כמה הילד והחשוב

ראובן כרמלי מקשיב לרדיו, כדי לשמוע הודעות על בנו הנעדר. מאז נעלם יואל, לבדו הוא ממשיך לחפש, לפי הנחיית איציטפילים.

ישועה מהרדיו

המתנה יומיומית מרתם כרמלי מחכה לשובו של בנו, חי או מת. היא הפסיקה ללכת שולל אחרי גונבי-דעת למיניהם.

את, שנבנית עבורו בנתיבות. ראובן ומרים מודים, בעצם, שהם אי-נם מאמינים לכל האיציטפילים. אך באין כל נקודת-אחיה אחרת בחקירת היעלמו של בנו, הם נוטים להקשיב לאנשים המתיימרים להיות בעלי-יכווחות על-טיבעיים. העובדה שגם מישפחה אחת רות עושות כך בשעת מצוקה, גורמת להם לעשות זאת ללא ברשה, ואפילו מגי-בירה בליבם את האמונה והתיקווה. שלושה ימים אחרי שנעלמה נאווה אלמליה, הביא חבר של יוסי את רח"מים ("ג'וקי") טירן מחדרה אל המיש-פחה הדואגת בנתיבים. הבחור הצעיר ונמוך-הקומה, שהיה לבוש ברישול, לא הרתיע את בני מיש-פחה אלמליה ששיוועו לעזרה. מהרגע הראשון, שבו הרשים ג'וקי את כל הנוכחים בסלון בתעלולים שונים, הוא פסיכולוגית אחרת.

ביתור - האם עשו לו כבר ברי-מיוחה. בבא-סאלי, לבוש בכגד לבן, שישב בי-תוך כורסת עור ענקית, פרץ בבכי למיש-מע הסיפור העצוב. בניו עשו כל מאמץ להרגיעו, כדי שיקצר בשלב הבכי ולא יבזבו זמן יקר, שבו ממתנינים עשורת אנשים נוספים בחוץ. הם דחפו לתוך ידו סידורת-פילה ופקדו עליו לפתוח את הר-ספר. וראה-והיפלא: הישיש המופלג, כבד קורא ילד בזמן עלייה לתורה. "זה סימן שהילד חי!" קראו שלושת נושאי-הכלים בשימחה. גם הסקרנים, שי-הציצו דרך החריץ שבדלת, אמרו בהתי-רגשות: "הרב תמיד צודק!" אחד הנוכחים הסביר לאב שאין הוא חייב להתפלל, הרב יעשה זאת עבורו. ראובן הנרגש גילה שהוא אינו דתי ומי-עולם לא התפלל.

גילדה ריזין